สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสำหรับการเงิน (Economic Environment for Finance) ครั้งที่ 5

ดร. ภัทรจิต จุมพล กอซโซลี
ดร. ณรงค์ชัย ฐิตินันท์พงศ์
ดร. ธนาภัทร์ เรืองศรี

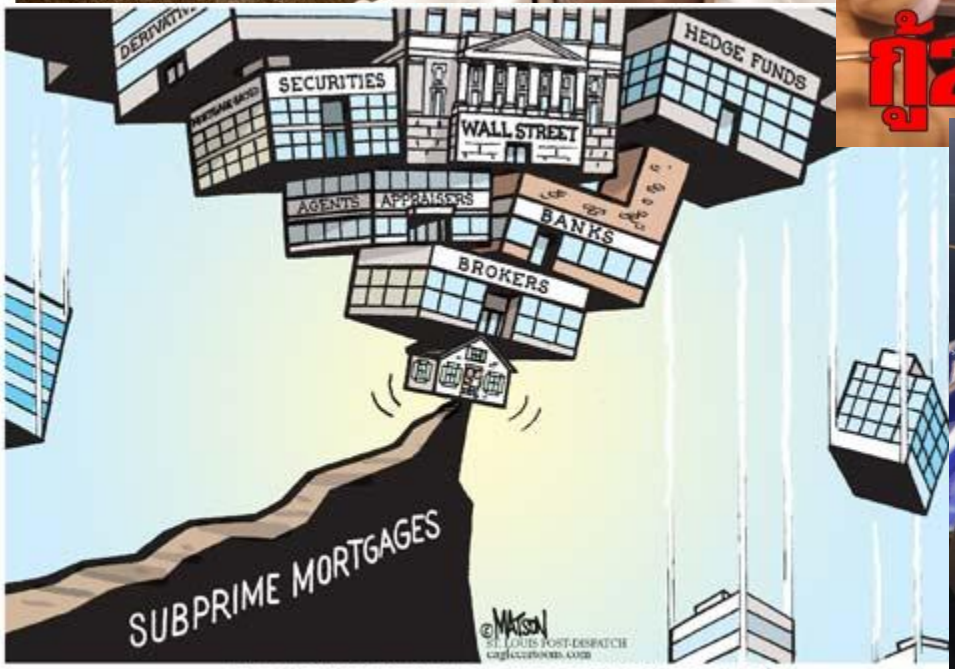

"I THOUGHT WE WERE JUST BUYING A HOUSE!"

นโยบายทางการเงิน

- หมายถึง การดำเนินนโยบายของธนาคารกลาง ในการควบคุมสถานกาณ์ทางด้านปริมาณเงิน สินเชื่อ และอัตราการและเปลี่ยนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ
- วัตถุประสงค์
  1. เพื่อรักษาเสถียรภาพของระดับราคาสินค้าและบริการภายในประเทศ
  2. เพื่อรักษาสภาพคล่องและอัตราดอกเบี้ยในระบบการเงินไม่ให้ผันผวนมากเกินไป
  3. เพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราและเปลี่ยน

****เสถียรภาพ และการเติบโตทางเศรษฐกิจ****

- เครื่องมือการดำเนินนโยบายทางการเงิน
  1. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง (Reserve requirement)
  2. การดำเนินการผ่านตลาดการเงิน (Open market operation)
  3. หน้าต่างตั้งรับ (Standing facilities)

การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

- ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามกฎหมายโดยเฉลี่ยรายปักษ์ เป็นสัดส่วนต่อค่าเฉลี่ยของฐานเงินฝากและหนี้สินในปักษ์ก่อนหน้า และสามารถโอนเงินสำรองบางส่วนข้ามปักษ์ได้

รูป 1: สรุปประเภทและเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

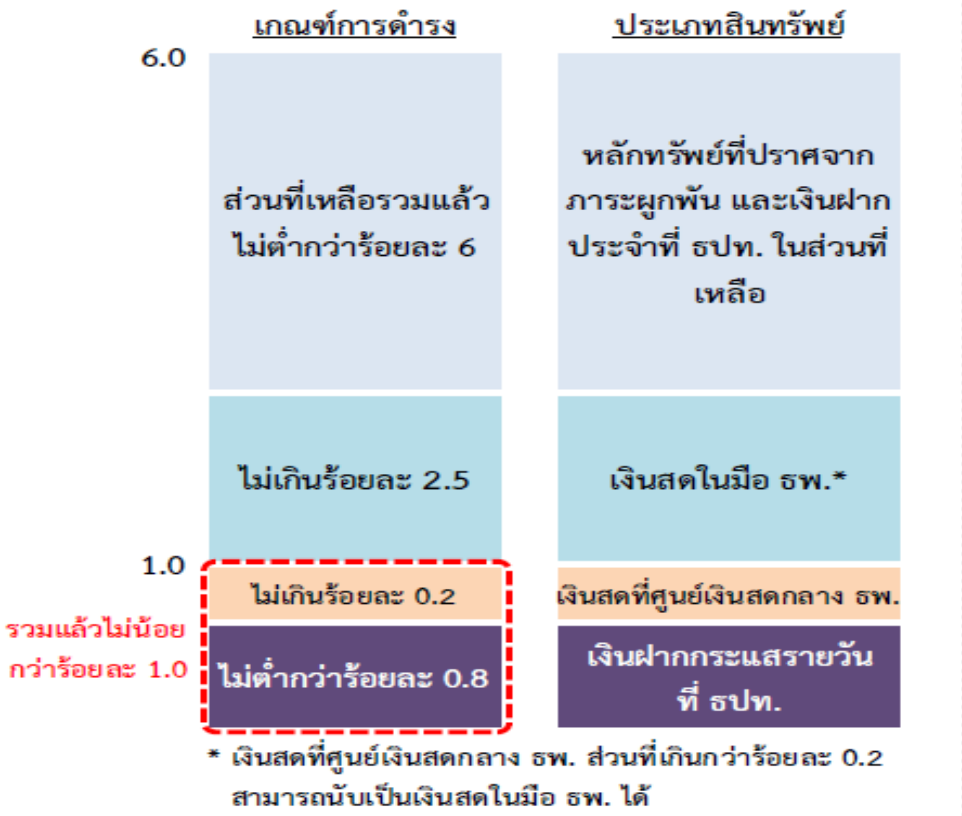

ธปท.2556

การดำเนินการผ่านตลาดการเงิน

- เป็นเครื่องมือในการรักษาระดับอัตราดอกเบี้ยนโยบายละดูแลให้สภาพคล่องในระบบมีเพียงพอต่อความต้องการของธพ.

- ดำเนินการผ่าน 4 เครื่องมือหลัก

1. การทำธุรกรรมซื้อคืน/ ขายคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี
2. การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย
3. สวอปเงินตราต่างประเทศ
4. การทำธุรกรรมซื้อขาด/ขายขาดหลักทรัพย์

หน้าต่างตั้งรับ

- ธปท. เปิดช่องทางให้สถาบันการเงินกู้เงินจากธปท. หรือฝากเงินไว้กับธปท.ระยะข้ามคืนได้ เพื่อปรับสภาพคล่องในช่วงสิ้นวัน
- สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องสามารถกู้ยืมเงินกับ ธปท. โดยมีพันธบัตรเป็นหลักประกัน
- สถาบันการเงินที่มีสภาพคล่องส่วนเกินสามารถฝากเงินกับ ธปท. ได้

นโยบายการเงินกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

- นโยบายการเงินแบบขยายตัว : (Expansionary Monetary Policy)
  - ลด reserve requirement ratio
  - Open Market Operation เช่น ซื้อคืนพันธบัตรธปท.

    "มีเป้าหมายเพื่อใช้แก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ"
- นโยบายการเงินแบบหดตัว : (Contractionary Monetary Policy)
  - เพิ่ม reserve requirement ratio
  - Open Market Operation เช่น ขายพันธบัตรธปท.

    "มีเป้าหมายเพื่อใช้แก้ปัญหาเงินเฟ้อสูง หรือเศรษฐกิจขยายตัวมากเกินไป"

Monetary Indicators

- **Credit Growth** : อัตราการเติบโตของสินเชื่อ
- ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ส่วนมาก credit growth และราคาสินทรัพย์จะสูง

ธนาคารแห่งประเทศไทย
FI_CB_010_S3 : เงินให้สินเชื่อ เงินฝาก และอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์
(หน่วย : ล้านบาท)
ปรับปรุงล่าสุด :
วันที่เรียกข้อมูล :

		ม.ค. 2556	ก.พ. 2556	มี.ค. 2556	เม.ย. 2556 p
1	อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อทั้งหมด/เงินฝากทั้งหมด				
2	ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ				
3	สินเชื่อ	10,294,968	10,382,447	10,587,630	10,519,691
4	เงินฝาก	9,566,811	9,599,729	9,715,418	9,727,619
5	อัตราส่วน	107.61	108.15	108.98	108.14
6	จำนวนธนาคาร	16	16	16	16
7	สาขาธนาคารต่างประเทศ				
8	สินเชื่อ	1,150,681	1,205,169	1,210,112	1,245,852
9	เงินฝาก	715,751	730,988	692,851	724,279
10	อัตราส่วน	160.77	164.87	174.66	172.01
11	จำนวนธนาคาร	15	15	15	15
12	รวมธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ				
13	สินเชื่อ	11,445,649	11,587,616	11,797,742	11,765,543
14	เงินฝาก	10,282,562	10,330,717	10,408,269	10,451,897
15	อัตราส่วน	111.31	112.17	113.35	112.57
16	จำนวนธนาคาร	31	31	31	31
17	เครื่องชี้สภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์				
18	รวมธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ				
19	สินเชื่อ (ไม่รวม Interbank)	9,687,638	9,794,563	9,824,424	9,870,222
20	เงินฝาก (ไม่รวม Interbank)	10,064,332	10,113,610	10,184,644	10,216,926
21	การระดมทุนของ ธพ. ผ่าน Bill of Exchange (B/E)	343,035	320,089	339,284	337,218
22	อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากและ B/E (ไม่รวม Interbank)	93.08	93.87	93.35	93.52

g = 0.47%

- **NPL : ยอดคงค้างสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้**
- เป็นอัตราส่วนที่สะท้อนคุณภาพของสินเชื่อ ซึ่งเมื่อทราบคุณภาพแล้วจะทำให้ช่วยประเมินได้ว่า การบริหารสภาพคล่องอยู่ในภาวะเหมาะสมหรือไม่

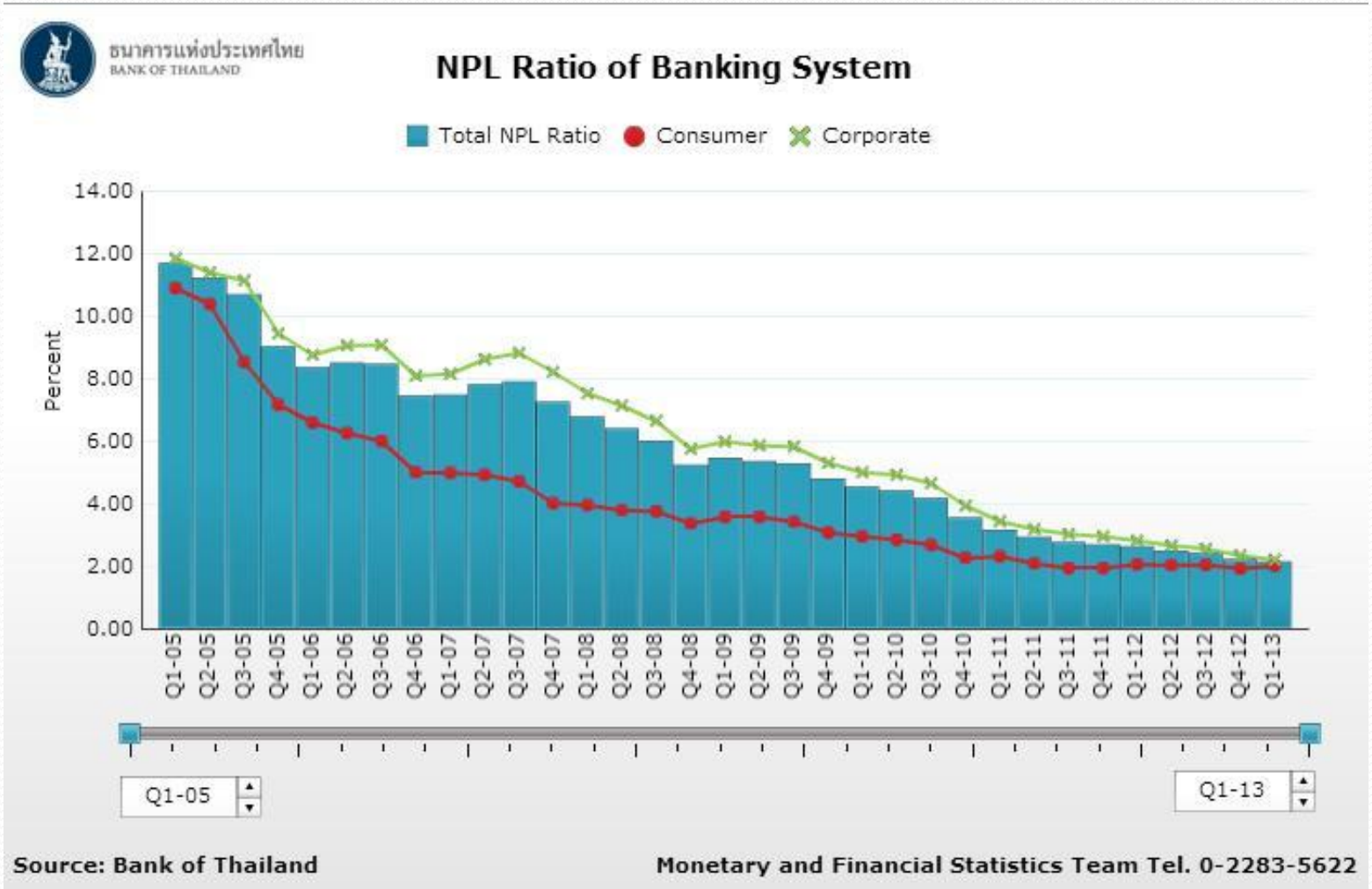

- **ปริมาณเงิน**
- ปริมาณเงินตามความหมายแคบ M1 :
- ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง M2 :

ธนาคารแห่งประเทศไทย
EC_MB_004_S2 : ปริมาณเงินและองค์ประกอบ 1/
(หน่วย : ล้านบาท)
ปรับปรุงล่าสุด : 31 พ.ค. 2556 14:30
วันที่เรียกข้อมูล : 14 มิ.ย. 2556 14:52

		เม.ย. 2556 p	มี.ค. 2556
1	ปริมาณเงินความหมายกว้าง (1+2)	15,251,714	15,213,115
2	1. ปริมาณเงินความหมายแคบ (1.1+1.2)	1,527,628	1,576,022
3	1.1 เงินสดที่ไม่อยู่ในมือสถาบันรับฝากเงินและรัฐบาล	1,060,104	1,088,452
13	1.2 เงินรับฝากกระแสรายวันที่สถาบันรับฝากเงิน	467,523	487,570
17	2. เงินรับฝากที่มีสภาพคล่องสูงกึ่งเงินสด (2.1+2.2)	13,724,086	13,637,093
18	2.1 เงินรับฝากประเภทอื่นที่สถาบันรับฝากเงิน	13,375,939	13,283,600
38	2.2 ตราสารหนี้	348,147	353,493

Loan/Deposit ratio

- คือ เงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก
- เป็นอัตราที่แสดงสภาพคล่องของธนาคาร

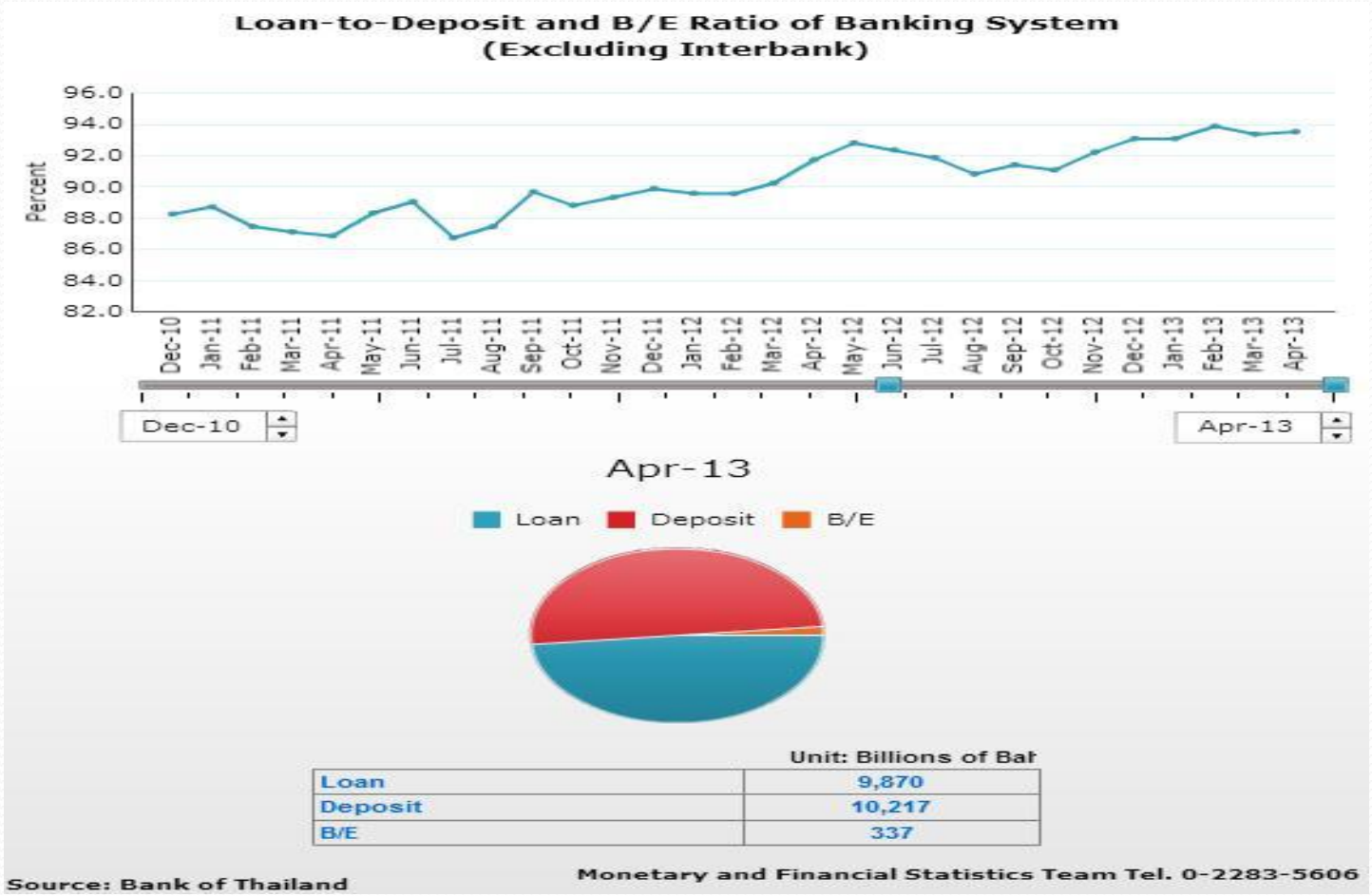

เงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยง

เงินกองทุน หมายถึง เงินทุนที่สถาบันการเงินสามารถใช้รองรับความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เช่น การให้สินเชื่อ การลงทุนหรือการก่อภาระผูกพันต่าง ๆ โดยองค์ประกอบของเงินกองทุนจะครอบคลุมมากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น โดยรวมถึงตราสารหนี้ที่มีลักษณะคล้ายทุน และเงินสำรองที่สถาบันการเงินได้กันไว้แล้วสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติอีกด้วย

เงินกองทุนเป็นตัววัดความมั่นคงของฐานะการเงินของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินจึงจำเป็นต้องมีเงินกองทุนอย่างเพียงพอ เนื่องจากแหล่งเงินส่วนใหญ่ของสถาบันการเงินมาจากเงินฝากของประชาชน และเงินกู้ยืม สถาบันการเงินจึงต้องบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสนับสนุนให้สถาบันการเงินสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ฝากเงิน เจ้าหนี้ และลูกค้าผู้ใช้บริการ รวมทั้งไม่เป็นการลดความเชื่อมั่นและความมั่นคงของระบบการเงินทั้งระบบ ธปท. จึงกำหนดเกณฑ์ให้สถาบันการเงินดำรงเงินกองทุน

เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- **เงินกองทุนชั้นที่ 1**: ซึ่งถือเป็นเงินกองทุนหลัก (Core Capital) ได้แก่ ทุนชำระแล้ว ส่วนล้ำมูลค่าหุ้น เงินที่ได้รับจากการออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ทุนสำรองตามกฎหมาย กำไรสุทธิคงเหลือจากการจัดสรร และตราสาร Hybrid Tier 1 ตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด
- **เงินกองทุนชั้นที่ 2**: ถือเป็นเงินกองทุนส่วนเพิ่ม (Supplementary Capital) ได้แก่ เงินสำรองจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการตีราคาที่ดินและอาคาร เงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติ หุ้นบุริมสิทธิชนิดสะสมเงินปันผล และเงินที่สถาบันการเงินได้รับจากการออกตราสาร ตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

โดยปัจจุบัน ธปท. กำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น และเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงของสถาบันการเงินแต่ละประเภท ดังนี้

สถาบันการเงิน	<u>เงินกองทุนชั้นที่ 1</u> : สินทรัพย์เสี่ยง	BIS Ratio (เงินกองทุนทั้งสิ้น : สินทรัพย์เสี่ยง)
ธนาคารพาณิชย์	ไม่ต่ำกว่า 4.25%*	ไม่ต่ำกว่า 8.50%
สาขาธนาคารต่างประเทศ	-	ไม่ต่ำกว่า 7.50%
บริษัทเงินทุน	ไม่ต่ำกว่า 4.00%*	ไม่ต่ำกว่า 8.00%

* เงินกองทุนชั้นที่ 2 ต้องมีจำนวนสูงสุดไม่เกินเงินกองทุนชั้นที่ 1

นโยบายทางการคลัง

- หมายถึง นโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายรับและรายจ่ายของรัฐบาล รวมไปถึงการกู้ยืมและการก่อหนี้สาธารณะ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ
- เป้าหมาย
  1. รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
  2. สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน
  3. ส่งเสริมการกระจายรายได้ให้เป็นธรรม
- มาตรการทางการคลัง
  1. นโยบายด้านรายได้ หรือการจัดเก็บภาษีอากร
  2. นโยบายด้านรายจ่าย หรือนโยบายด้านงบประมาณ
  3. นโยบายหนี้สาธารณะ

นโยบายด้านรายได้

- รายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร
  - ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลเดือนเมษายน, (หน่วย:ล้านบาท) (สศค. 2556)

ที่มาของรายได้	ปีนี้	ปีที่แล้ว	เปรียบเทียบปีนี้กับปีที่แล้ว		ปมก.ตามเอกสาร งปม.ทั้งปีเท่ากับ 2,100,000 ล้านบาท	เปรียบเทียบปีนี้กับ ปมก. เอกสาร งปม.	
			จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. กรมสรรพากร	118,239	105,826	12,413	11.7	112,359	5,880	5.2
1.1 ภาษีมูลค่าเพิ่ม	59,624	56,659	2,965	5.2	59,689	(65)	(0.1)
1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล	23,136	17,734	5,402	30.5	21,376	1,760	8.2
1.3 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	30,593	26,879	3,714	13.8	26,865	3,728	13.9
1.4 ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	228	664	(436)	(65.7)	563	(335)	(59.5)
1.5 ภาษีธุรกิจเฉพาะ	3,596	3,009	587	19.5	2,964	632	21.3
1.6 อากรแสตมป์	1,033	857	176	20.5	880	153	17.4
1.7 รายได้อื่น	29	24	5	20.8	22	7	31.8
2. กรมสรรพสามิต	37,423	32,211	5,212	16.2	35,922	1,501	4.2
2.1 ภาษีน้ำมันฯ	5,501	4,897	604	12.3	6,791	(1,290)	(19.0)
2.2 ภาษีรถยนต์	13,785	9,908	3,877	39.1	10,351	3,434	33.2
2.3 ภาษีเบียร์	6,079	5,449	630	11.6	5,553	526	9.5
2.4 ภาษียาสูบ	5,020	5,363	(343)	(6.4)	5,492	(472)	(8.6)
2.5 ภาษีสุราฯ	4,454	4,411	43	1.0	5,680	(1,226)	(21.6)
2.6 ภาษีเครื่องดื่ม	1,854	1,540	314	20.4	1,448	406	28.0
2.7 ภาษีรถจักรยานยนต์	295	243	52	21.4	205	90	43.9
2.8 ภาษีแบตเตอรี่	212	198	14	7.1	209	3	1.4
2.9 ภาษีเครื่องไฟฟ้า	86	77	9	11.7	71	15	21.1
2.10 ภาษีอื่น 2/	107	103	4	3.9	99	8	8.1
2.11 รายได้อื่น	30	22	8	36.4	23	7	30.4
3. กรมศุลกากร	8,947	10,317	(1,370)	(13.3)	9,300	(353)	(3.8)
3.1 อากรขาเข้า	8,804	10,128	(1,324)	(13.1)	9,110	(306)	(3.4)
3.2 อากรขาออก	3	24	(21)	(87.1)	25	(22)	(87.6)
3.3 รายได้อื่น	139	165	(26)	(15.5)	165	(26)	(15.5)
รวมรายได้ 3 กรม	164,609	148,354	16,255	11.0	157,581	7,028	4.5

- **รายได้ที่ไม่ได้มาจากภาษีอากร**
  - ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลเดือนเมษายน, (หน่วย:ล้านบาท) (สศค. 2556)

ที่มาของรายได้	ปีนี้	ปีที่แล้ว	เปรียบเทียบปีนี้กับปีที่แล้ว		ปมก.ตามเอกสาร งปม.ทั้งปีเท่ากับ 2,100,000 ล้านบาท	เปรียบเทียบปีนี้กับ ปมก. เอกสาร งปม.	
			จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
4. รัฐวิสาหกิจ	21,863	20,413	1,450	7.1	12,345	9,518	77.1
5. หน่วยงานอื่น	4,294	4,849	(555)	(11.4)	5,003	(709)	(14.2)
5.1 ส่วนราชการอื่น	4,193 3/	4,195	(2)	(0.0)	4,273	(80)	(1.9)
5.2 กรมธนารักษ์	101	654	(553)	(84.6)	730	(629)	(86.2)

- **รายได้จัดเก็บ และ รายได้สุทธิ ณ เดือนเมษายน (สศค.2556)**

ที่มาของรายได้	ปีนี้	ปีที่แล้ว	เปรียบเทียบปีนี้กับปีที่แล้ว		ปมก.ตามเอกสาร งปม.ทั้งปีเท่ากับ 2,100,000 ล้านบาท	เปรียบเทียบปีนี้กับ ปมก. เอกสาร งปม.	
			จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	190,766	173,616	17,150	9.9	174,929	15,837	9.1
หัก				-			-
1. คืนภาษีของกรมสรรพากร	28,300 4/	23,409	4,891	20.9	23,194	5,106	22.0
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม	20,000	15,946	4,054	25.4	15,745	4,255	27.0
- ภาษีอื่นๆ	8,300	7,463	837	11.2	7,449	851	11.4
2. จัดสรรรายได้จาก VAT ให้ อบจ.	1,350 4/	1,265	85	6.7	1,332	18	1.4
3. เงินกันชดเชยภาษีสำหรับสินค้าส่งออก	1,150 4/	995	155	15.6	1,107	43	3.9
รวมรายได้สุทธิ (Net) 5/	159,966	147,947	12,019	8.1	149,296	10,670	7.1
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อปท. ตาม พรบ. กำหนดแผนฯ 6/	32,385	7,615	24,770	325.3	32,300	85	0.3
รวมรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรรแล้ว	127,581	140,332	(12,751)	(9.1)	116,996	10,585	9.0

ตารางสรุปรายได้รัฐบาลปีงบประมาณ 2555
(ตุลาคม 2554 – กันยายน 2555)*

หน่วย: ล้านบาท

ที่มาของรายได้	ปีนี้	เทียบปีนี้กับประมาณการ (%)	เทียบปีนี้กับปีที่แล้ว (%)
กรมสรรพากร	1,616,176	-0.5	6.6
กรมสรรพสามิต	379,653	-6.3	-5.0
กรมศุลกากร	118,943	12.7	15.6
รัฐวิสาหกิจ	122,749	18.0	24.2
หน่วยงานอื่น	115,746	7.8	7.9
รายได้สุทธิ **	1,977,453	-0.1	4.5

หมายเหตุ: * ตัวเลขเบื้องต้น ณ วันที่ 8 ตุลาคม 2555

** รายได้สุทธิหลังจัดสรรให้ อปท.

สัดส่วนผลการจัดเก็บรายได้ของกรมสรรพากรแยกตามรายภาษี ปีงบประมาณ 2555 (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2555)

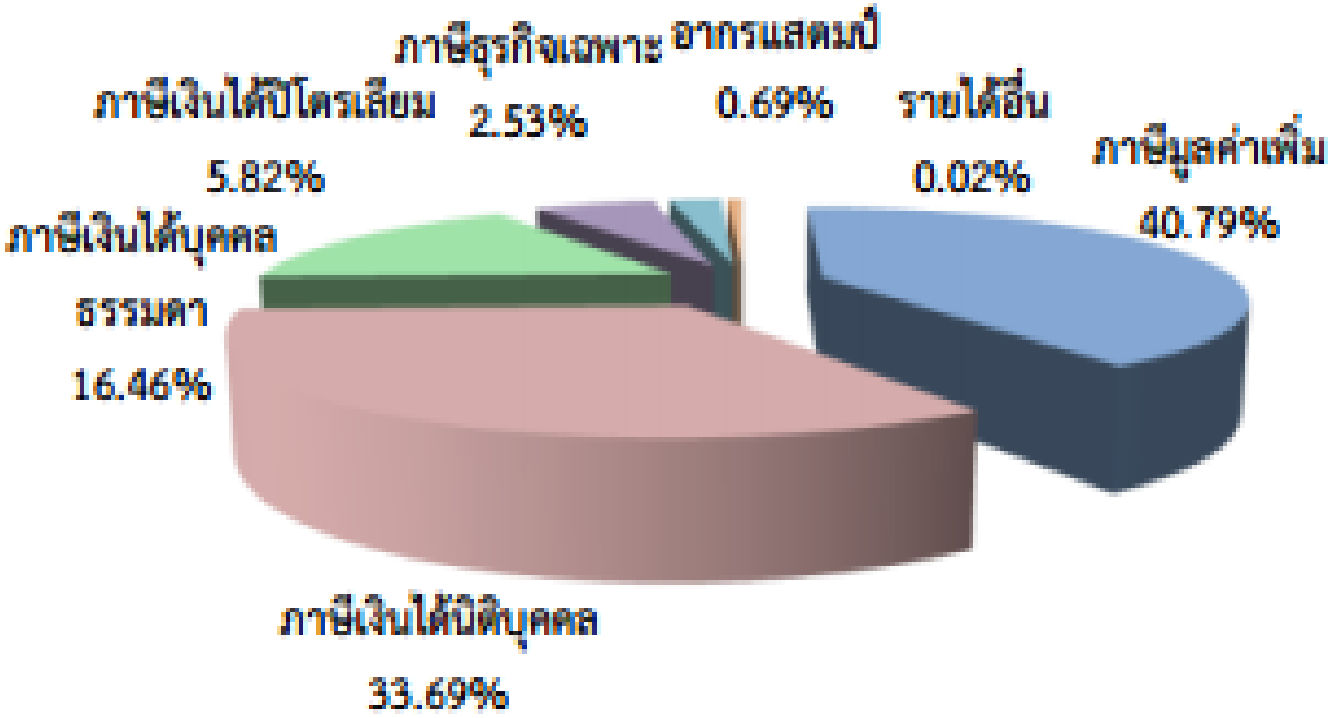

สัดส่วนผลการจัดเก็บรายได้ของกรมสรรพสามิตแยกตามรายภาษี ปีงบประมาณ 2555 (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2555)

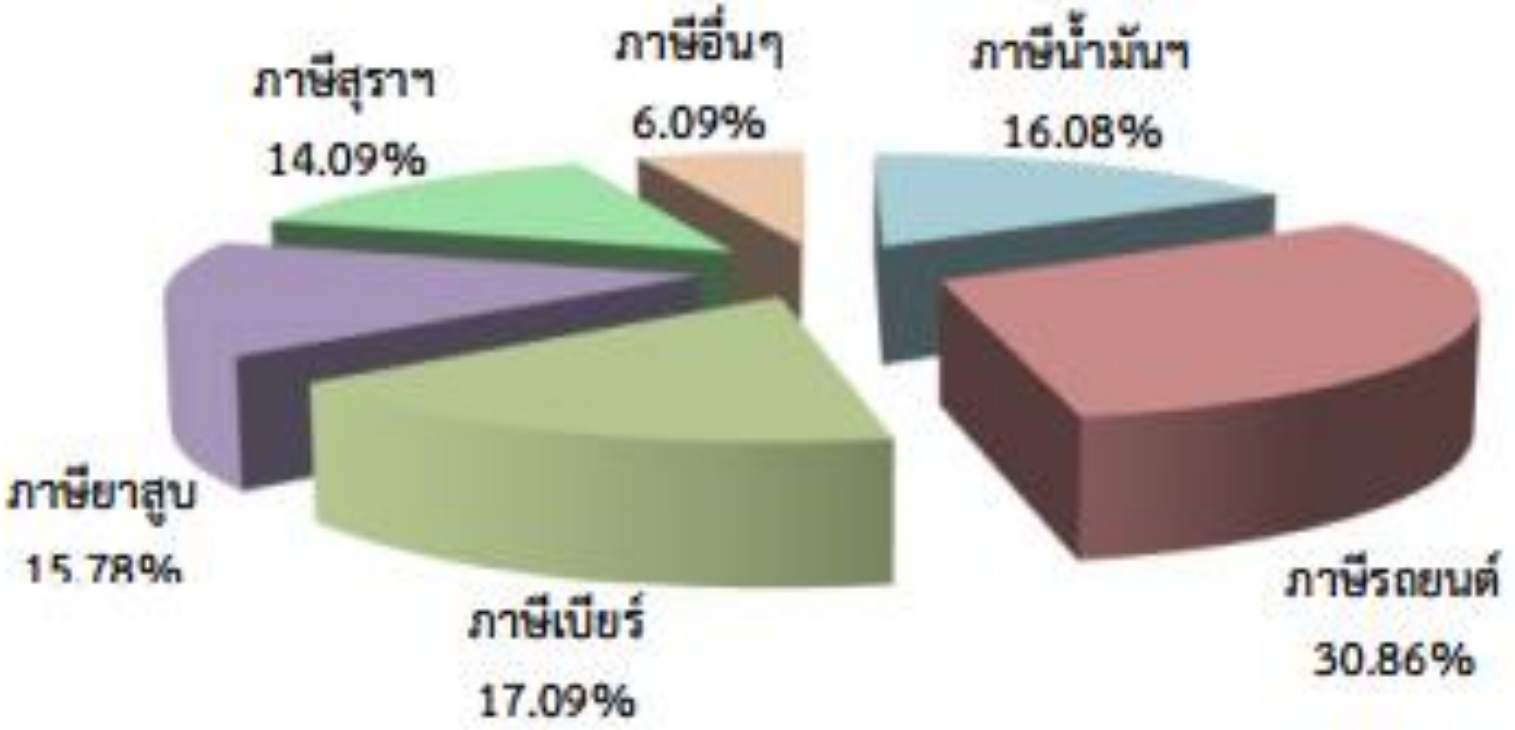

สัดส่วนผลการจัดเก็บรายได้ของกรมศุลกากรแยกตามรายภาษี ปีงบประมาณ 2555 (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2555)

สัดส่วนการนำส่งรายได้รัฐวิสาหกิจแยกตามสาขา
ปีงบประมาณ 2555 (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2555)

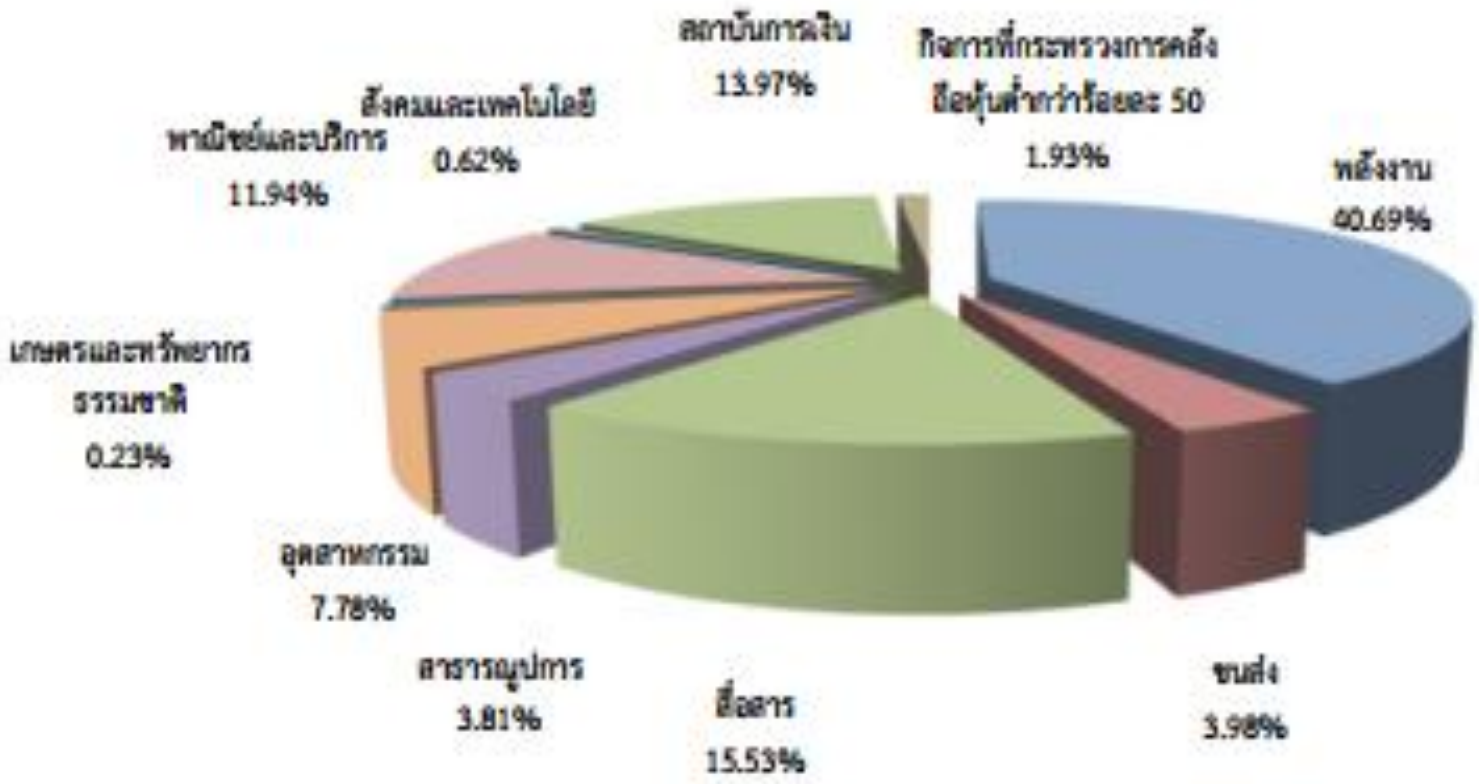

นโยบายด้านรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างงบประมาณ	ปีงบประมาณ 2555		ปีงบประมาณ 2556	
	จำนวน	เพิ่ม/ลด ร้อยละ	จำนวน	เพิ่ม/ลด ร้อยละ
1. วงเงินงบประมาณรายจ่าย	2,380,000.0	9.7	2,400,000.0	0.8
(สัดส่วนต่อ GDP)	20.6		19.1	
- รายจ่ายประจำ	1,840,672.6	10.4	1,901,911.7	3.3
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	77.4		79.2	
- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง	53,918.0	-52.9	-	-100.0
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	2.2		-	
- รายจ่ายลงทุน	438,555.4	23.4	448,938.8	2.4
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	18.4		18.7	
- รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้	46,854.0	43.9	49,149.5	4.9
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	2.0		2.1	
2. รายรับ	2,380,000.0	9.7	2,400,000.0	0.8
(สัดส่วนต่อ GDP)	20.6		19.1	
- รายได้	1,980,000.0	11.9	2,100,000.0	6.1
- เงินกู้	400,000.0	-	300,000.0	-25.0
3. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	11,572,300.0	9.8	12,544,000.0	8.4

สงป. 2556

(หน่วย: ล้านบาท)	ปี งปม.2555
กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่าย	2,380,000
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	93.0%
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	2,321,512
1.1 รายจ่ายงบประมาณ	2,295,327
1) รายจ่ายประจำ	1,873,067
2) รายจ่ายลงทุน	275,408
3) รายจ่ายเหลื่อมปี	146,852
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,148,475
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณ	26,185
1) แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง	24,422
2) พรก.กู้เงินเพื่อใช้จ่ายบริหารจัดการน้ำ (วงเงิน 3.5 แสนล้านบาท)	1,763
2. รายจ่ายท้องถิ่น	295,713
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	277,277
4. รายจ่ายภาคสาธารณะ (1+2+3)	**2,894,502**

การก่อหนี้สาธารณะ

- หนี้สาธารณะ หมายถึง หนี้ที่กระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจกู้ หรือหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน แต่ไม่รวมถึงหนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงินโดยกระทรวงการคลังมิได้ค้ำประกัน

องค์ประกอบของหนี้สาธารณะ

1. หนี้รัฐบาล
2. หนี้รัฐบาล (เพื่อ FIDF)
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน
4. หนี้รัฐวิสาหกิจเป็นสถาบันการเงิน (รัฐค้ำประกัน)
5. หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู (FIDF)
6. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ

สัดส่วนหนี้สาธารณะ ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

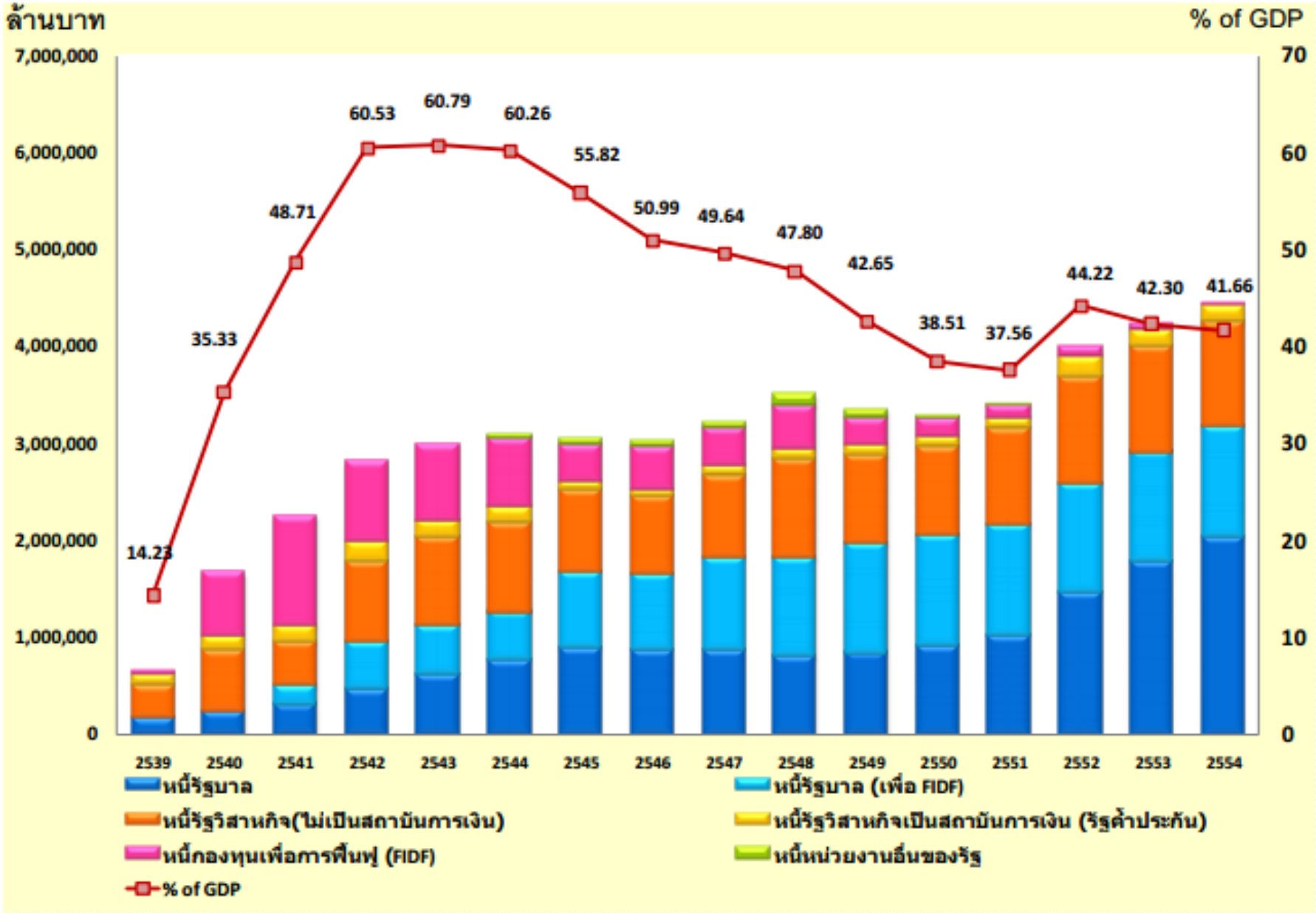
ล้านบาท
% of GDP
7,000,000
6,000,000
5,000,000
4,000,000
3,000,000
2,000,000
1,000,000
0
70
60
50
40
30
20
10
0
14.23
35.33
48.71
60.53
60.79
60.26
55.82
50.99
49.64
47.80
42.65
38.51
37.56
44.22
42.30
41.66
2539
2540
2541
2542
2543
2544
2545
2546
2547
2548
2549
2550
2551
2552
2553
2554
หนี้รัฐบาล
หนี้รัฐบาล (เพื่อ FIDF)
หนี้รัฐวิสาหกิจ(ไม่เป็นสถาบันการเงิน)
หนี้รัฐวิสาหกิจเป็นสถาบันการเงิน (รัฐค้ำประกัน)
หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู (FIDF)
หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ
% of GDP

หน่วย: ล้านบาท

	ณ 30 ก.ย. 2555 (1)	% GDP[2,3] (2)	ณ 31 ต.ค. 2555 (3)	% GDP[2,3] (4)	เพิ่ม/(ลด) (3)-(1)
1. หนี้ของรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,515,010.95	31.69	3,402,463.22	30.50	(112,547.73)
1.1 หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง	2,381,879.10	21.47	2,279,592.80	20.44	(102,286.31)
-หนี้ต่างประเทศ	52,647.68		51,088.33		(1,559.35)
-หนี้ในประเทศ	2,329,231.42		2,228,504.47		(100,726.96)
- เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลเงินงบประมาณและการบริหารหนี้	1,913,616.78		1,811,481.78		(102,135.00)
- ระยะสั้น (ตั๋วเงินคลังและเงินกู้ระยะสั้น)	119,908.66		17,773.66		(102,135.00)
- ระยะยาว (พันธบัตรและตราสารหนี้อื่น)	1,793,708.12		1,793,708.12		-
- เงินกู้เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	398,572.29		398,572.29		-
- เงินกู้เพื่อนำเข้ากองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ	86.41		86.41		-
- เงินกู้เพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำ	1,800.00		3,500.00		1,700.00
- เงินกู้ให้กู้ต่อ	15,155.95		14,863.99		(291.96)
1.2 หนี้ที่รัฐบาลกู้เพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ	1,133,131.85	10.21	1,122,870.43	10.07	(10,261.42)
- FIDF 1	463,275.20		463,275.20		-
- FIDF 3	669,856.65		659,595.23		(10,261.42)
1.3 หนี้เงินกู้ล่วงหน้าเพื่อปรับโครงสร้างหนี้[4]	0.00	0.00	0.00	0.00	-
- FIDF 1	-		-		-
- FIDF 3	0.00		0.00		-
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน (2.1 + 2.2)	1,064,287.82	9.59	1,052,369.06	9.43	(11,918.76)
2.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน	495,477.51	4.47	479,290.57	4.30	(16,186.94)
-หนี้ต่างประเทศ	160,111.84		155,515.23		(4,596.61)
-หนี้ในประเทศ	335,365.67[5]		323,775.34		(11,590.33)
2.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	568,810.31	5.13	573,078.49	5.14	4,268.18
-หนี้ต่างประเทศ	122,702.89		123,295.25		592.36
-หนี้ในประเทศ	446,107.42		449,783.24		3,675.82
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	352,207.35	3.17	365,261.32	3.27	13,053.97
-หนี้ต่างประเทศ	5,209.35		5,114.32		(95.03)
-หนี้ในประเทศ	346,998.00		360,147.00		13,149.00
4. หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ (4.1+4.2)	-	-	-	-	-
4.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน	-		-		-
4.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	-		-		-
5. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ (5.1+5.2)	5,732.21	0.05	7,232.21	0.06	1,500.00
5.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน	-		-		-
5.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	5,732.21		7,232.21		1,500.00
รวม (1+2+3+4+5)	4,937,238.33	44.51	4,827,325.81	43.27	(109,912.52)

ตารางที่ 6 สัดส่วนหนี้ต่างประเทศและหนี้ในประเทศ

	หนี้สาธารณะ	หนี้ต่างประเทศ		หนี้ในประเทศ	
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
1. หนี้ของรัฐบาล	3,402,463.22	51,088.33	1.50	3,351,374.89	98.50
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	1,053,051.27	278,810.48	26.48	774,240.79	73.52
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	365,261.32	5,114.32	1.40	360,147.00	98.60
4. หนี้สินของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ	-	-	-	-	-
5. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	7,232.21	-	-	7,232.21	-
รวม	4,828,008.02	335,013.13	6.94	4,492,994.89	93.06

หมายเหตุ : อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อเหรียญสหรัฐ ณ วันทำการสุดท้ายของเดือนเท่ากับ 30.6948

ตารางที่ 7 สัดส่วนหนี้ระยะยาวและหนี้ระยะสั้น

	หนี้สาธารณะ	หนี้ระยะยาว		หนี้ระยะสั้น	
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
1. หนี้ของรัฐบาล	3,402,463.22	3,310,084.56	97.28	92,378.66	2.72
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	1,053,051.27	1,031,347.67	97.94	21,703.60	2.06
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	365,261.32	322,011.32	88.16	43,250.00	11.84
4. หนี้สินของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ	-	-	-	-	-
5. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	7,232.21	682.21	9.43	6,550.00	90.57
รวม	4,828,008.02	4,664,125.76	96.61	163,882.26	3.39

หมายเหตุ: การนำข้อมูลและ/หรือบทวิเคราะห์ของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะไปใช้และ/หรือเผยแพร่ต่อ ขอความร่วมมืออ้างแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ส่วนวิจัยนโยบายหนี้สาธารณะ สำนักนโยบายและแผน
สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ โทร. 0 2265 8050 ต่อ 5522

นโยบายการคลังกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

- นโยบายการคลังแบบขยายตัว : (Expansionary Fiscal Policy)
  - เพิ่มงบประมาณรายจ่าย
  - ลดอัตราภาษี
  - ก่อหนี้สาธารณะ

  งบประมาณแบบขาดดุล

  "มีเป้าหมายเพื่อใช้แก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ"
- นโยบายการคลังแบบหดตัว : (Expansionary Fiscal Policy)
  - ลดงบประมาณรายจ่าย
  - เพิ่มอัตราภาษี

  งบประมาณแบบเกินดุล
  - "มีเป้าหมายเพื่อใช้แก้ปัญหาเงินเฟ้อสูง หรือเศรษฐกิจขยายตัวมากเกินไป"

ตัวชี้วัดด้านการคลังที่สำคัญ

- ดุลการคลังของรัฐบาล (fiscal Balance)
  - คือ ผลลัพธ์ของดุลการให้กู้ยืมสุทธิ / การกู้ยืมสุทธิ หักด้วยรายจ่ายการให้กู้ยืมสุทธิ
  - **การเกินดุลการคลัง** หมายถึง การที่รัฐบาลมีรายได้จากการดำเนินงานรวมกับรายได้จากการขายสินทรัพย์ถาวร และการรับชำระคืนจากการให้กู้ยืม มากกว่าค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน รวมกับรายจ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวร และการให้กู้ยืมแก่หน่วยงานอื่น
  - การที่*รัฐบาลมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น* รัฐบาลอาจจะถือเงินสด/เงินฝากมากขึ้น ทำให้มีเงินคงคลังเพิ่มขึ้น หรือจะนำไปชำระคืนหนี้ ทำให้หนี้คงค้างของรัฐบาลลดลงก็ได้
  - **การขาดดุลการคลัง** หมายถึง การที่รัฐบาลมีรายได้จากการดำเนินงานรวมกับรายได้จากการขายสินทรัพย์ถาวร และการรับชำระคืนจากการให้กู้ยืม น้อยกว่าค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน รวมกับรายจ่ายในการซื้อสินทรัพย์ทุน และการให้กู้ยืมแก่หน่วยงานอื่น
  - การที่*รัฐบาลมีสภาพคล่องลดลง* โดยรัฐบาลอาจจะถือเงินสด / เงินฝากลดลง ทำให้มีเงินคงคลังลดลง หรือรัฐบาลจะชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้ยืมเงินก็ได้

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	2555	2 เดือนแรก 2556
1. รายได้นำส่งคลัง (Revenue)	1,980,644	311,870
2. รายจ่าย (Expenditure)	2,295,327	611,980
- ปีปัจจุบัน (Current Year)	2,148,475	561,444
- ปีก่อน (Carry Over)	146,852	50,536
3. ดุลเงินงบประมาณ (Budgetary Balance)	-314,683	-300,110
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ (Non Budgetary Balance)	9,645	-112,473
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (Cash Balance Before Financing)	-305,038	-412,583
6. กู้เพื่อชดเชยการขาดดุล (Financing)	344,084	44,998
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (Cash Balance After Financing)	39,047	-367,585
8. เงินคงคลังต้นปี (Opening Treasury Reserve)	521,290	560,337
9. เงินคงคลังปลายปี (Closing Treasury Reserve)	560,337	192,752

ที่มา: กรมบัญชีกลาง

ตารางที่ 2 ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดเดือนเมษายน 2556

หน่วย: ล้านบาท

	เมษายน		เปรียบเทียบ	
	2556	2555	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้	131,564	136,342	(4,778)	(3.5)
2. รายจ่าย	180,364	157,570	22,794	14.5
3. ดุลเงินงบประมาณ	(48,800)	(21,228)	(27,572)	129.9
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	6,597	36,005	(29,408)	(81.7)
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	(42,203)	14,777	(56,980)	(385.6)
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	13,054	80,598	(67,544)	(83.8)
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	(29,149)	95,375	(124,524)	(130.6)

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

- **หนี้สาธารณะต่อ GDP**
  - กรอบวินัยทางการคลัง กำหนดตัวชี้วัดความยั่งยืนทางการคลัง โดยให้ สัดส่วนยอดหนี้คงค้างสาธารณะต่อ GDP ไม่เกินร้อยละ 60 และภาระหนี้ต่องบประมาณไม่เกินร้อยละ 15

สบน. 2556

- **ภาระหนี้ต่องบประมาณ**

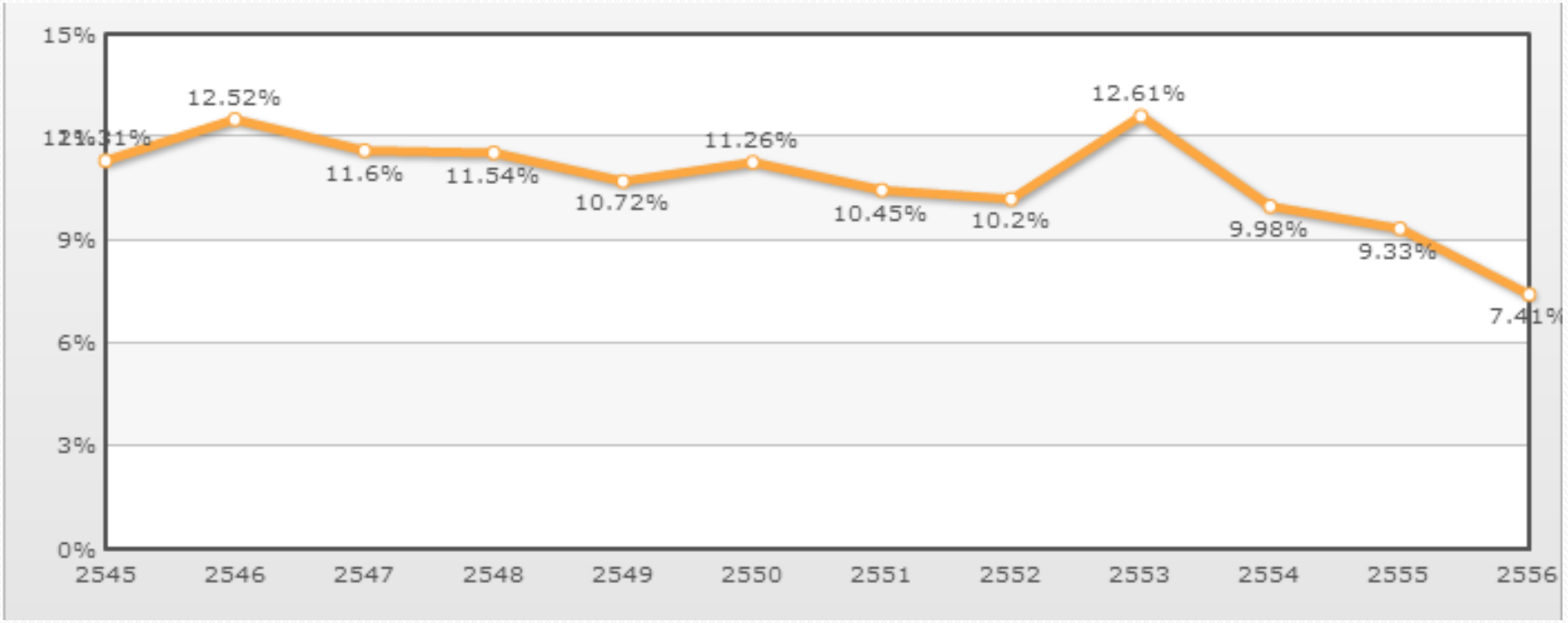

สบน.2556

- **อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล**

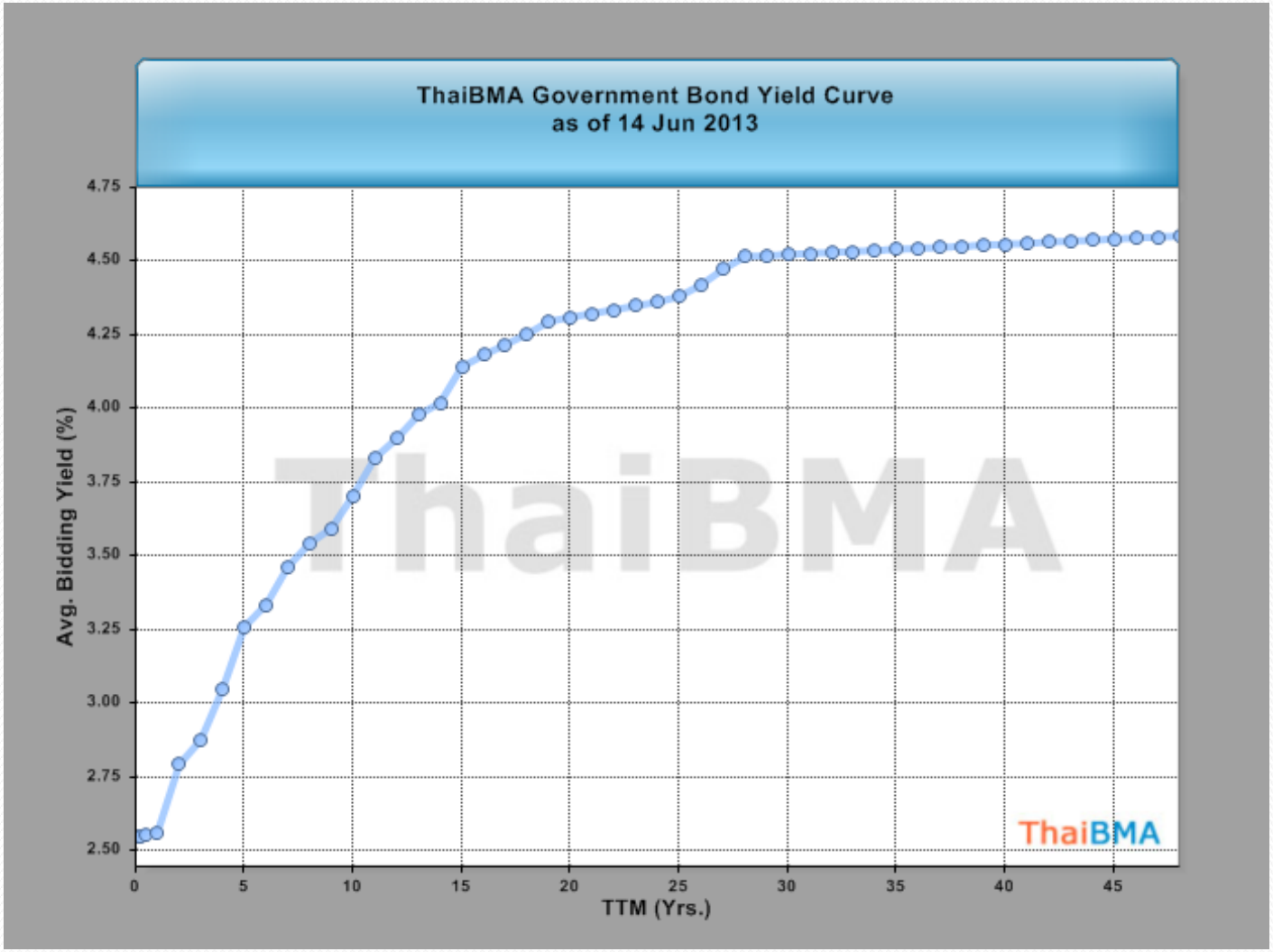

- **เครื่องมือประเมินความเสี่ยงด้านการคลัง (Fiscal Risk Matrix)**
- แบ่งเป็น 2 มิติ
  - มิติแรก พิจารณาว่าภาระการคลังที่เกิดขึ้นเป็น
    - ภาระโดยตรง (Direct Liability): ต้องจ่ายแน่นอน ตามเวลาที่กำหนด
    - ภาระผูกพัน (Contingent Liability): อาจต้องจ่าย หากมีความเสียหายเกิดขึ้น
  - มิติที่สอง พิจารณาว่าภาระการคลังที่เกิดขึ้นเป็น
    - ภาระที่ชัดเจน (Explicit Liability): รัฐบาลต้องจ่ายตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย
    - ภาระโดยนัย (Implicit Liability) : รัฐบาลต้องจ่ายตามหลักคุณธรรม จริยธรรม หรือ ประชาชนคาดหวังว่ารัฐบาลควรรับผิดชอบ

รูปที่ 1 Fiscal Risk Matrix และตัวอย่างรายจ่าย

ธปท. 2555

บทสรุปภาพรวมการดำเนินงานของ SFIs

อัตราส่วนทางการเงินเทียบกับ Norm

อัตราส่วนทางการเงิน	2554	ค่าเฉลี่ย ธ.พาณิชย์
NPL ต่อเงินให้สินเชื่อ (%)	7.23%	2.93%
BIS Ratio (%)	12.82	14.73
NIM (Net interest margin) (%)	2.99	3.12
ROA (Return on Asset) (%)	0.87	**1.19**
L / D Ratio (Loan to Deposit) (%)	96.67	118

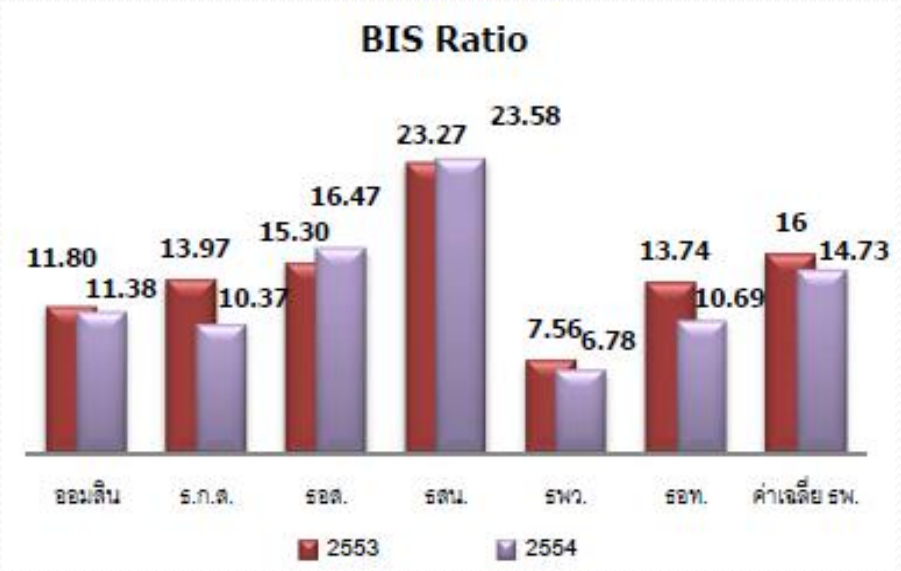

ภาพรวมโครงการรับจำนำข้าว
1
2 เกษตรกร
* ได้ใบรับรองเกษตรกร
* รับใบประทวน
* รับเงิน
* คณะอนุกรรมการตรวจสอบระดับตำบล
* คณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด
4 ธกส.
3 โรงสี/จุดรับจำนำ (ร.1) ชาวนา
3 โรงสี/จุดรับจำนำ (ร.2) ชาวนา
5 คลังสินค้ากลาง อคก./อคส.
6 กรมการค้าต่างประเทศ / คณะกรรมการระบายข้าว
G to G
เปิดประมูล
*คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว
7 ผู้ส่งออก/ผู้ค้าข้าวออกจากคลัง
ตรวจสอบคุณภาพ
นำหนัก
เข้าโกดังในประเทศ
ส่งออกไปต่างประเทศ

วิกฤติการเงินเอเชียปี 2540

- จุดกำเนิด คือ ประเทศไทย
- สาเหตุ
  - การเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้เงินไหลเข้าในระดับสูง
  - การใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (THB/USD)
  - การกู้เงินเพื่อเก็งกำไรในตลาดหุ้นและอสังหาริมทรัพย์
  - อัตราเงินเฟ้อสูง
  - การลงทุนในภาคเศรษฐกิจที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต
  - การนำเข้าสินค้าสูง เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

วิกฤติการเงินเอเชียปี 2540

- สัญญาณเตือนของประเทศไทย
  - การดำเนินนโยบายการเงินที่ผิดพลาด “Impossible Trinity”
  - การขาดดุลการค้าจำนวนมาก เนื่องจากการส่งออกชะลอตัว
    - หลายฝ่ายคาดการณ์ว่าไทยจะลดค่าเงินบาท
    - ทุนไหลออกนอกประเทศจำนวนมาก
  - หนี้ต่างประเทศโดยมากเป็นหนี้ระยะสั้น (ประมาณร้อยละ 40 ของ GDP) จากการจัดตั้ง Bangkok International Banking Facility
    - แบกรับความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยนสูง
  - เงินทุนที่ไหลเข้าประเทศส่วนมากเป็นเงินร้อน กล่าวคือ เป็นการลงทุนระยะสั้น (ระยะเวลาน้อยกว่า 1ปี) เพื่อหวังผลเก็งกำไร
  - *High exposure to speculative attack !!*

วิกฤติการเงินเอเชียปี 2540

- ผล
  - การโจมตีค่าเงินบาท
  - การเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัว
  - เงินบาทอ่อนค่ามาก
  - หนี้สินต่างประเทศในรูปเงินบาทของภาคเอกชนและสถาบันการเงินเพิ่มสูงขึ้น
  - ความไม่มั่นคงของสถาบันการเงิน
  - เศรษฐกิจถดถอย และเงินเฟ้อสูง เป็นเวลานาน
  - ภาครัฐต้องเข้าแบกรับความเสียหายในสถาบันการเงิน หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสูง ภาระหนี้สาธารณะที่ต้องตั้งจ่ายจากงบประมาณ เพิ่มขึ้นสูง

6. ยอดหนี้คงค้างและยอดการชำระดอกเบี้ยสะสมของ FIDF (ข้อมูล ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2554)

กนกกาญจน์ สุธีธร, kanokkarn@pdmo.go.th

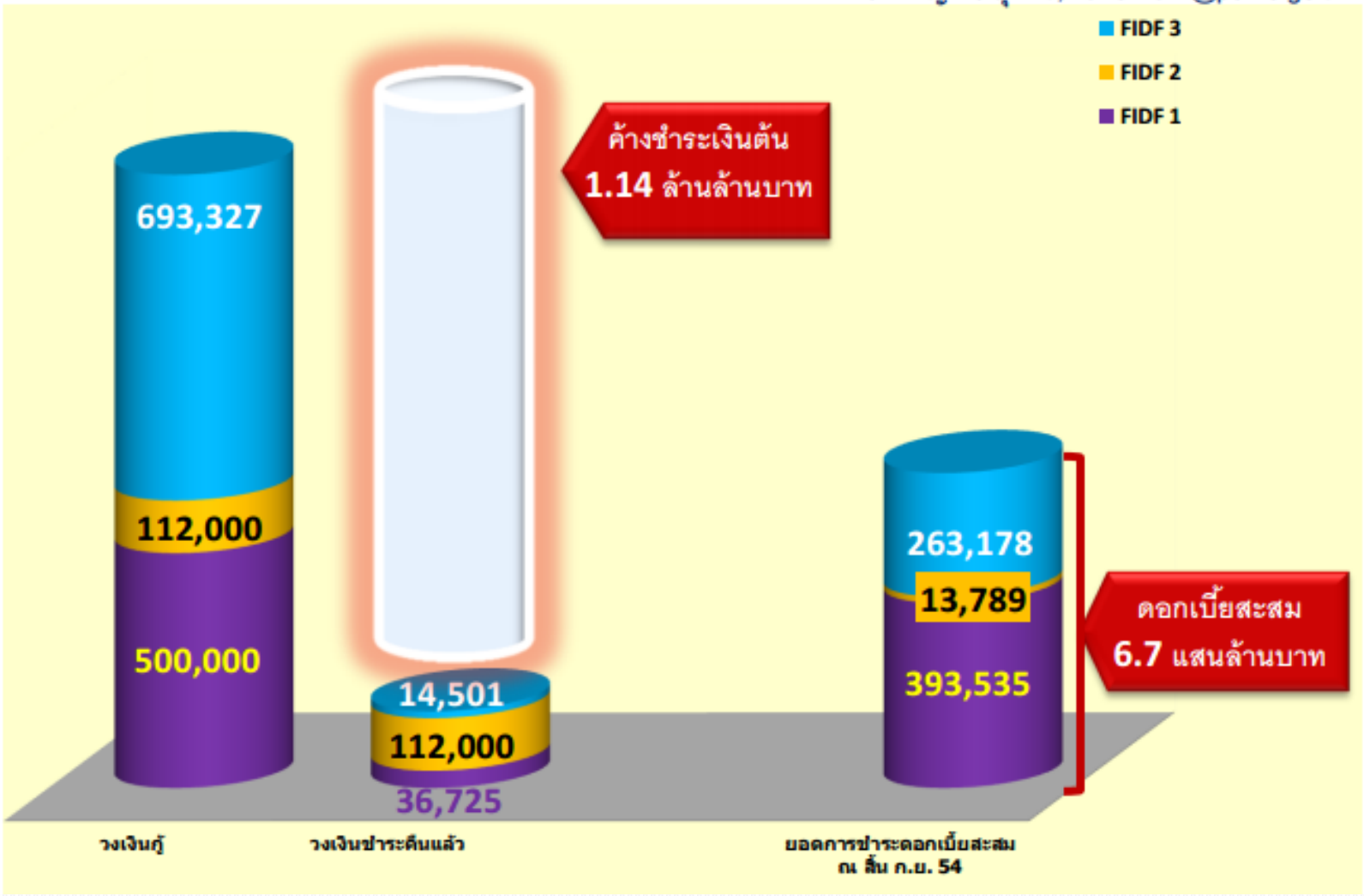

วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดจากต่างประเทศ

วิกฤติการเงินในสหรัฐอเมริกา ปี 2551 – 2552

- สาเหตุ
  - อัตราดอกเบี้ยในสหรัฐมีระดับต่ำมากตั้งแต่ปี 2545
  - ฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา
  - ผลิตภัณฑ์ทางการเงินชนิดใหม่ที่มีความซับซ้อน (CDOs,CDS)
  - ความไม่สามารถชำระคืนเงินกู้สินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ของคนอเมริกัน
  - สถาบันการเงินในสหรัฐอเมริกาประสบภาวะขาดทุนจากการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์
  - มูลค่าทางการเงินของตราสารทางการเงินที่ผูกกับมูลค่าอสังหาริมทรัพย์ลดลง
  - วิกฤติความมั่นคงของสถาบันการเงินในสหรัฐอเมริกา

วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดจากต่างประเทศ

- ผล
  - สถาบันการเงินในสหรัฐบางแห่งปิดตัวลง
  - สถาบันการเงินในภูมิภาคอื่น ที่มีการลงทุนในตราสารทางการเงินของสหรัฐ หรือมีความเชื่อมโยงกับตลาดการเงินในสหรัฐสูง ประสบภาวะขาดทุน
  - ความเสี่ยงในการปล่อยกู้เพิ่มขึ้นสูง ภาวะสินเชื่อตึงตัว
  - อัตราการว่างงานในสหรัฐสูงขึ้น การบริโภคของสหรัฐลดลง
  - การส่งออกของไทยและประเทศอื่นๆ ไปยังสหรัฐอเมริกาลดลงอย่างรุนแรง
    ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในอัตราติดลบ

- นโยบายของภาครัฐในการบรรเทาผลกระทบ
  - SP1 + SP2
  - การลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนภาพที่ 2 การลดดอกเบี้ยของประเทศต่าง ๆ

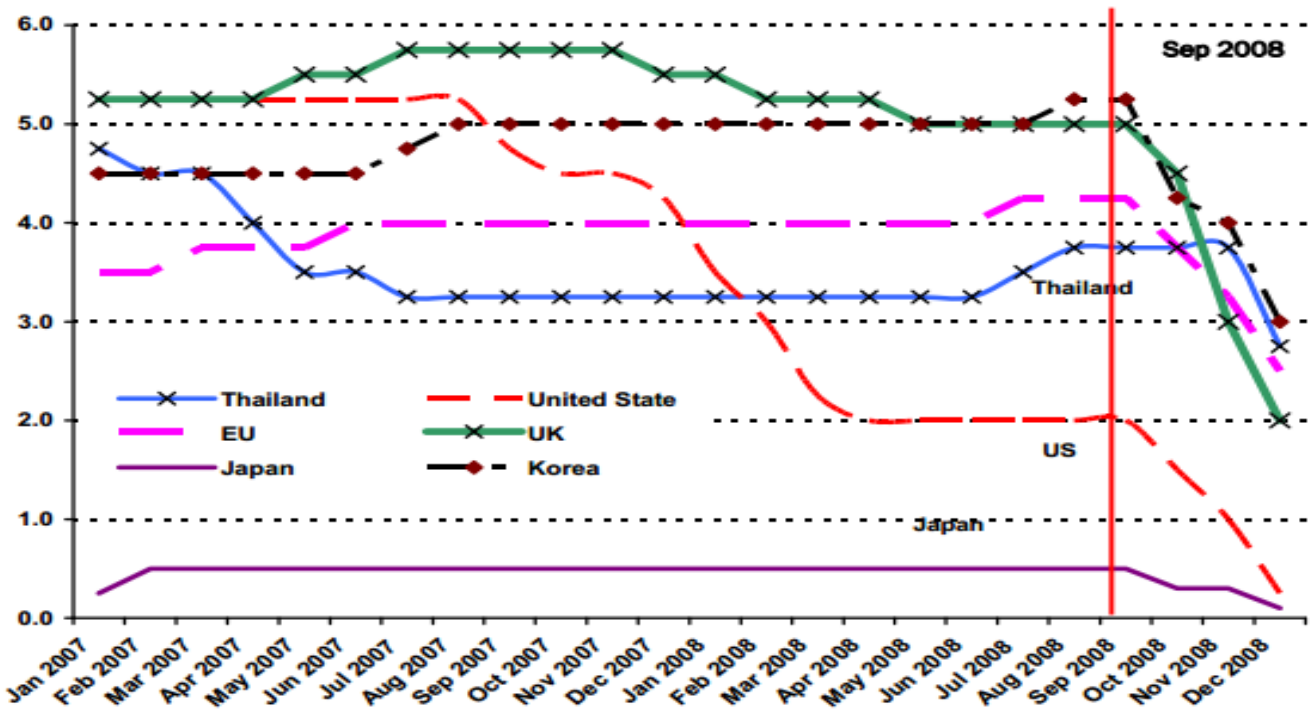

ที่มา รอยเตอร์

วิกฤติหนี้สาธารณะในยุโรป ปี 2553 – 2554

- สาเหตุ
  - กลุ่มประเทศ PIIGS ได้รับต้นทุนทางการเงินต่ำกว่าความเสี่ยงที่แท้จริงจากการรวมตัวเพื่อใช้สกุลเงินร่วม

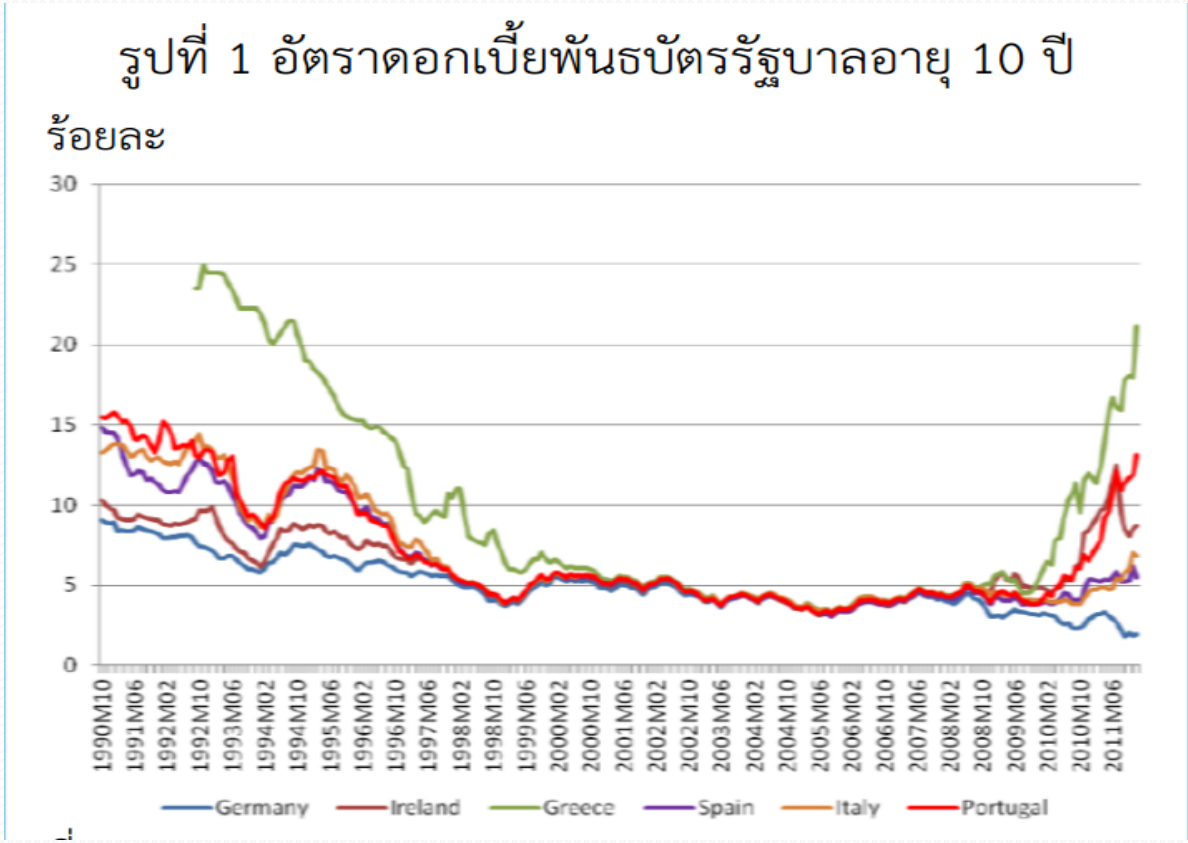

- ความเปราะบางด้านการคลัง ประเทศสมาชิกบางประเทศไม่สามารถปฏิบัติตามกฎในการรักษาระดับหนี้สาธารณะต่อ GDP ให้อยู่ที่ระดับไม่เกินร้อยละ 60 ได้ และกลับมีการใช้จ่ายภาครัฐมากขึ้น โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคม

รูปที่ 2 หนี้สาธารณะต่อ GDP ปี 1995-2010

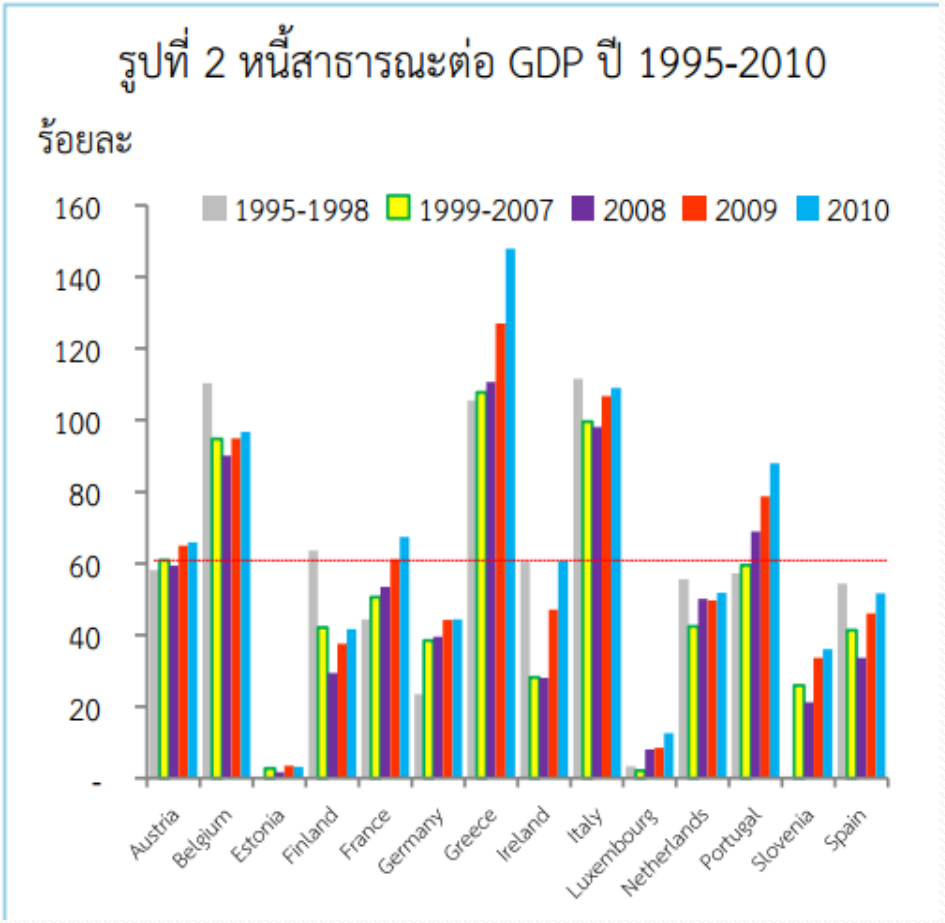

รูปที่ 3 รายจ่ายด้านสวัสดิการต่อ GDP

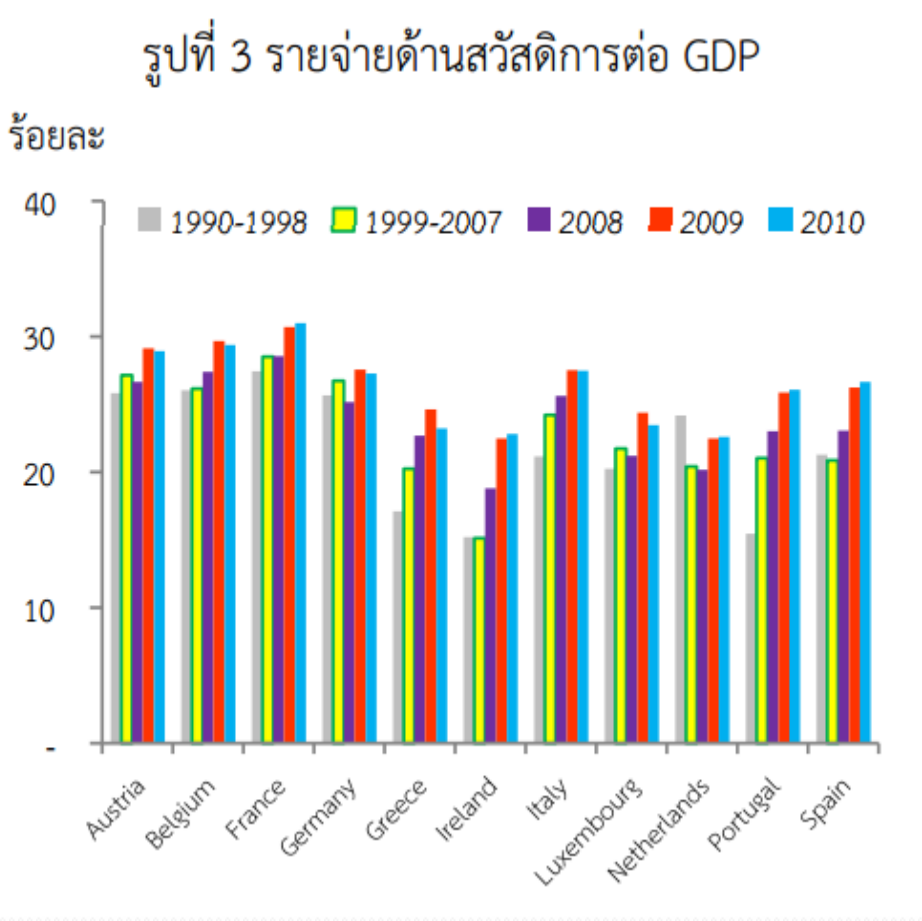

- ความเปราะบางด้านสถาบันการเงิน เนื่องจากต้นทุนทางการเงินต่ำกว่าความเสี่ยงที่แท้จริง ทำให้สถาบันการเงินกู้มากกว่าที่ควรจะเป็น และมีการเก็งกำไรในอสังหาริมทรัพย์และเกิดฟองสบู่ และเนื่องจากยุโรปมีการเชื่อมโยงทางการเงินระดับสูงกับสหรัฐอเมริกา ดังนั้น การเกิดวิกฤติการเงินในสหรัฐอเมริกาทำให้สภาพคล่องในยุโรปลดลง ราคาอสังหาริมทรัพย์ในยุโรปจึงลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในไอร์แลนด์และสเปน สถาบันการเงินประสบภาวะขาดทุน ภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือ หนี้สาธารณะจึงปรับเพิ่มขึ้น

รูปที่ 5 ดัชนีราคาบ้าน

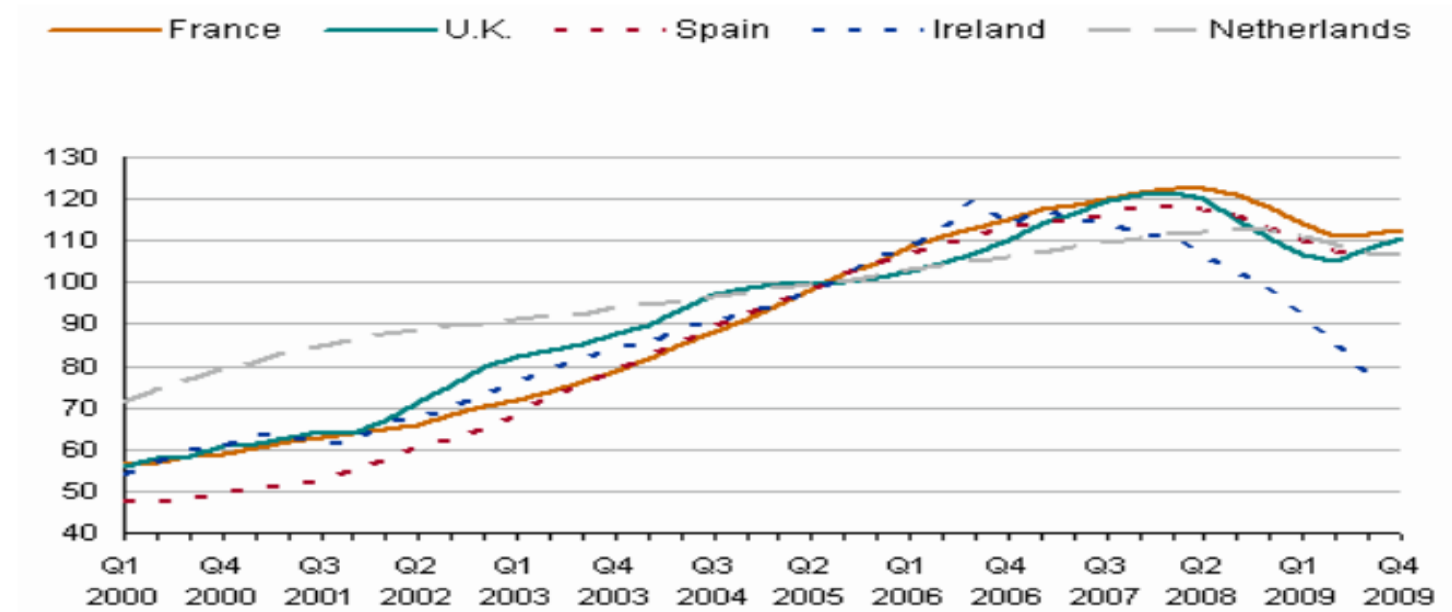

- **การขาดความสามารถในการแข่งขันของสมาชิกบางประเทศ**

รูปที่ 8 ต้นทุนแรงงานต่อ 1 หน่วยการผลิต

(Unit labor cost)

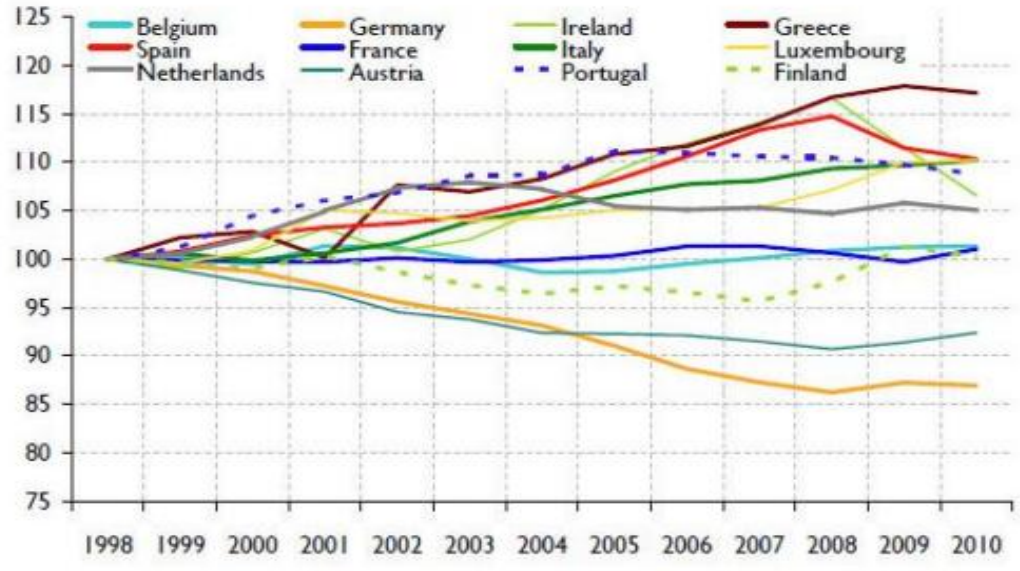

- การเกิดวิกฤติการเงินโลกในสหรัฐอเมริกา ทำให้เงินทุนของสหรัฐอเมริกาไหลออกจากภูมิภาคยุโรป เพื่อไปชดเชยการขาดสภาพคล่องของภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกา ดังนั้น สหภาพคล่องในยุโรป จึงหดตัวลงมาก อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นสูง กระทบต่อภาคเศรษฐกิจจริงและการจ้างงานในยุโรป

- ผล

  ประเทศยุโรป ที่มีระดับหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสูง จะมีความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้สูงขึ้นในมุมมองของนักลงทุน ทำให้สภาพคล่องตึงตัว อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นสูง และกระทบต่อการจ้างงานและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ